

Zdravie ohrozujúce rizikové správanie detí a mládeže

prof. PhDr. Ingrid Emmerová, PhD.

Pedagogická fakulta KU, Katedra pedagogiky a psychológie, Ružomberok

Príspevok približuje súčasný stav rizikového a problémového správania detí a mládeže s osobitným zreteľom na ohrozenie zdravia v Slovenskej republike. Prezentuje vybrané výsledky výskumu, ktorý bol realizovaný dotazníkovou metódou u učiteľov základných a stredných škôl na Slovensku. Poukazuje na nevyhnutnosť prevencie a jej realizátorov vrátane možností pediatrov v tejto oblasti.

Kľúčové slová: rizikové a problémové správanie, ohrozenie zdravia, prevencia, možnosti pediatrov v prevencii.

Risky behaviour of children and youth and health risks

The paper presents the current state of risky and problem behaviour of children and youth, with a particular focus on health risks in the Slovak Republic. It presents selected results of a research which was carried out by questionnaire method among primary and secondary school teachers in Slovakia. The paper points out the necessity of prevention and its implementers, including the possibilities of paediatricians in this area.

Key words: risk and problem behaviours, health risks, prevention, possibilities of paediatricians in prevention.

Úvod

Nevhodné správanie žiakov základných a stredných škôl je v súčasnosti často diskutovanou témou. Spektrum nevhodného – problémového či rizikového správania detí a mládeže je široké a neustále sa mení. Súčasnú situáciu dokresľujú okrem oficiálnych štatistických údajov z rôznych zdrojov (napr. zdravotníckej ročenky, výkazy úradov práce, sociálnych vecí a rodiny, štatistiky kriminality a pod.) aj výsledky školských výskumov (1, 2).

V oblasti školskej prevencie sa častejšie používa pojem **rizikové správanie**, čo sa prejavuje aj v strategických dokumentoch, metodických pokynoch a ďalších materiáloch. Rizikové správanie zahŕňa široký okruh maladaptívneho správania, čo môže spôsobovať určitú nejednoznačnosť.

U žiakov základných a stredných škôl ide o rôzne druhy nevhodného – problémového správania, ktoré sa ešte nemusí zaraďovať do

skupiny porúch správania či sociálnopatologických javov. Z pohľadu pedagogických a odborných zamestnancov škôl je pre nevhodné, provokujúce, agresívne či nedisciplinované správanie žiakov adekvátne označenie **problémové správanie** žiakov. Problémové správanie môže byť aj symptómom zdravotného alebo sociálneho znevýhodnenia dieťaťa alebo jeho nadania.

Súčasný stav rizikového, resp. problémového správania detí a mládeže a zdravotné riziká

Súčasný stav zdravia ohrozujúceho rizikového, resp. problémového správania žiakov základných a stredných škôl v Slovenskej republike možno priblížiť cez výsledky výskumu, ktorý sme realizovali v mesiacoch október 2022 až marec 2023. Dotazníkovou metódou sme uskutočnili **výskum u učiteľov základných a stredných**

DECLARATIONS:

Declaration of originality:

The manuscript is original and has not been published or submitted elsewhere.

Ethical principles compliance:

The authors attest that their study was approved by the local Ethical Committee and is in compliance with human studies and animal welfare regulations of the authors' institutions as well as with the World Medical Association Declaration of Helsinki on Ethical Principles for Medical Research Involving Human Subjects adopted by the 18th WMA General Assembly in Helsinki, Finland, in June 1964, with subsequent amendments, as well as with the ICMJE Recommendations for the Conduct, Reporting, Editing, and Publication of Scholarly Work in Medical Journals, updated in December 2018, including patient consent where appropriate.

Conflict of interest and financial disclosures:

None.

Funding/Support:

None.

Cit. zkr: **Pediatr. praxi.** 2024;25(2):96-99

<https://doi.org/10.36290/ped.2024.019>

Článok prijat redakci: 1. 11. 2023

Článok prijat k tisku: 12. 12. 2023

prof. PhDr. Ingrid Emmerová, PhD.

ingrid.emmerova@ku.sk